

sovszky legjobban működő, magát a kötetet is meghatározó költői eszközzé a hasonlat. A hasonlatok diszkrétén párhuzamos pályákon mozgatják a letisztult szavakat, érintkezésük szerény, de emberi fény: „úgy várok mint egy autóbaleset / hogy rám ne akarjon senki / várni mint a szavak várnak / az áthúzás utáni nyugalomra / úgy várok” (*A várakozó szövege*). Ezek a hasonlatok nem erőszakolnak ismeretlen víziót az olvasóra, csupán összedörzsölik a „kihíult helyeket” a nyelvben, hátha előcsalható még ebből a találkozásból egy eszköztelen, apátlanul is megélhető szép.

NEMES Z. MÁRÓ

(*Széphalom Könyvműhely, Budapest,*
2006, 80 oldal, 1000 Ft)

LADÁNYI-TURÓCZY CSILLA:

Sárkányelv

Van egy régóta dédelgetett elképzelésem, amelytől valószínűleg minden valamirevaló irodalomtörténész legalábbis a szívéhez kapna. Megfigyelésem szerint korunk naiv költői (az elvesztett életét sirató budapesti hajléktalan férfi és a halott férjét gyászoló kisvárosi tanítónő), bár általános iskolai tanáraik Petőfi-, Ady- és József Attila-verseket bifláztattak velük, leggyakrabban mégis a legré-

gibb magyar tollforgatókra jellemző súlyos, önismétlő, halmozó retorikával szólalnak meg. Talán pokoljárásuk csak így elbeszélhető.

Másik, kevésbé egyéni megfigyelésem pedig az, hogy aki a költészetet mindent betöltő hivatásként műveli és jártas a szépirodalom műhelyeiben és táboraiban, elsősorban a sűrítés technikáival képes igazán kifejező művet alkotni.

Ladányi-Turóczy Csilla nem tekinthető naiv költőnek, verseiben óriási és igen különös mintázatú műveltséganyagot mozgat, ugyanakkor képes arra a bravúrra, hogy a húsbavágó borzalomra úgy hívja fel figyelmünket, hogy abból az önismétlő, súlyos építményből nem vonható el semmi.

Sűrít és kiterjeszt, élesen fogalmaz, kijózanító, néha szabályosan viszolyogtató szövegeket alkot úgy, hogy az önismétlő szövegkatedrálisok elférnek a farzsebében. Lírai éneke ugyanis túlnyomórészt nem hajléktalan vagy özvegy (tehát nem felnőtt ember), hanem egy furcsa, torz gyermeki lélek. Épp annyira torz, mint minden gyermeké, aki kitépi a légy szárnyát, aki dühödt érdeklődéssel szétrombolja kedvenc játékaikat. Nyugtalan és nyugtalanító. Ősi családi kapcsolatok fűzik a mitikus Bérház lakóihoz, boszorkányokhoz, lovagokhoz, tétován csoszogó ük-szüllőkhöz. Néha felnőtt álorcáját ölti. Aggok és gyermekek versei ezek, melyeket a magamfajta olvasó még a

tábortűz mellett sem merne elszotogni.

Ladányi-Turóczy Csilla szövegkatedrálisai ugyanis – mondókák.

Nemcsak költeményeket, de a szó igazi értelmében vett verseket ír, melyekben tehát a szabályosan ismétlődő ritmuselemek a meghatározóak. Érdekes rímeket használ, és a mondókák rontottsága, néhol szándékolt sántasága nem vesz el a sodró, egységes lendületből. Különös, fonák pátosz lengi körül verseit: a középkor, a romantika műveltség-élménye egyrészt (néha paródia formájában), a kiszolgáltatott, de nem feltétlenül vétlen ember szemével láttatott és így még szívfacsaróbb értékvesztés másrészt, s mindehhez valami őrzítő, abnormális játékosság.

Akár biblikus témák vagy az öngyilkosság rémképével terhes, legfeltehetőbb titkok formába öntésére is képes úgy, hogy mégis – kortárs magyar példát említve – Varró Dániel és Havasi Attila nonszensz költeményeit juttatja eszembe. Néhány csupasz borzalmas szövegébe még a népszerű amerikai prózaíró, Stephen King is betolakodik. Elbeszélhetetlen, ősi tragédiákat látunk, élelénkpiros művérrel és szörnyformagumimaszkkal ábrázolva.

Számomra egy megrendítő, az emberi élet szakaszait tárgyiasító lel-

tárvers (*Boldogok a feledékenyek*) és egy intertextuális játékként megvalósított, a több más helyen is megírt városi világot védelmező írás (*Térkép*

fölött) a kötet két legsikerültebb verse. De újraírt meséket (és általában: ismert irodalmi idézeteket, toposzokat szétbontó szövegeket), archaikus átkokat és imádságokat, pazar szójátékokat, a nőiség rekvizitumaival csúfot úzó ötleteket is talál az, aki ilyesmire fogékony.

KÉPES GÁBOR

(*Palimpszeszt Kulturális Alapítvány, Budapest, 2006, 92 oldal, 950 forint*)

Friss tinta Mai gyerekversek

A legújabb kutatások szerint nemcsak géneket örökítünk át gyermekeinknek, hanem mémeket is. De mi a csuda az a mém? A mém egy kulturális információs egység, amely utánzás útján másolódik az egyik agyból a másikba. Lehet ez egy vallási rítus, egy öltözködésbeli szokás, egy lázadó gondolat, de mindenféleképpen befolyásolja az egyén szociális-mentális beilleszkedését.

Ilyen mémek a gyerekversek is, melyek egyszerűségük és fülbemá-

